

current renovation works also affected the core of the castle, where the remnants of the wooden underground structure of the gazebo were found along with several features originally belonging to the castle. The excavation yielded numerous fragments of 13th and 14th century pottery and an assemblage of iron objects. The castle was destroyed by fire in the 14th century.

Blanka Mikulková

Budeč (k. ú. Budeč u Žďáru nad Sázavou, okr. Žďár nad Sázavou)

„Prostřední les“, „Veselská“, parc. č. 486/1.

Středověk, novověk. Areál těžby. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum Vysočiny Jihlava, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.5324350N, 15.9190486E; 49.5319058N, 15.9189225E

V dubnu 2019 byl proveden v rámci stavební akce silničního obchvatu obce Nové Veselí záchranný archeologický výzkum ukončený v listopadu 2020. Jedná se o liniovou stavbu, která vede jihovýchodně od zmiňované obce mimo stávající komunikace převážně v polních tratích využívaných pro zemědělské účely. Výjimku tvoří krátký úsek jihovýchodně od obce Budeč, kde stavba prošla poddolovaným územím v polní trati „Veselská“. K archeologicky nejzajímavějšímu úseku patří část poddolovaného území u Budeče, kde byly obnaženy profily apláňovaných šachet i štol se zbytky původní vřdřevy. Z historických pramenů je doložen největší rozsah těžby v 19. století, její počátek však sahá už do 14. století. Po odbagrování svrchních částí zde byla nalezena část vřdřevy ze zasypané štoly vedené ve směru SV–JZ, která pravděpodobně ústila do větší dobývky. Po odtěžení neúnosných vrstev ve svrchní části plochy se objevily dvě zasypané šachtice se zbytky vřdřevy. Ta byla spojená zajímavým způsobem za pomoci čepu a zádlabu. Bohužel odebrané vzorky dřev z konstrukčních prvků neumožnily dendrochronologické datování. Lokalita je pak zajímavá také z mineralogického hlediska výskytem železných rud. Nalezené zlomky keramiky se na lokalitu dostaly druhotně v průběhu zemědělských prací. Jde o tenkostěnnou keramiku tvrdě pálenou z období 17. až 20. století. Ojedinelé se nalézají rovněž starší keramika z hrubšího keramického těsta s příměsí tuhy (období od 15. století).

Literatura

Neuveдено.

Summary

An excavation resulting from the construction of the bypass of Nové Veselí revealed remnants of levelled shafts and adits with remnants of the original timbering fastened by pegs and mortices in the territory of Budeč (Žďár nad Sázavou District). Historical sources document the beginning of mining to the 14th century, which reached its peak in the 19th century. The 17th to 20th century pottery found at the site is of secondary origin.

Marek Krutiš

Bystřice nad Pernštejnem (okr. Žďár nad Sázavou) „Spojence“, „Šibeníční hora“.

Novověk. Popraviště. Sonda. Záchranný výzkum.

Uložení nálezů: Městské muzeum Bystřice nad Perštejnem.

Lokalizace: WGS-84 – 49.5193222N, 16.2704614E

Na přelomu jara a léta roku 2020 provedl Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., na žádost Městského úřadu Bystřice nad Pernštejnem předstihový výzkum reliktní bývalého městského popraviště (šibenice) a jeho nejbližšího okolí. Výzkum byl vyvolán plánovanou úpravou okolí šibenice v souvislosti s budováním naučné stezky. Pozůstatky šibenice tvoří kamenné ohrazení, které se dochovalo do výšky 65 cm a je tvořeno lánaným kamenem místního původu položeným na maltu. Korunu zdíva tvoří betonová vrstva z roku 1988. Čtvercový až mírně lichoběžníkový půdorys o vnější délce stran 480, 440, 440, 430 cm a šířce stěny 90 cm vymezoval vnitřní prostor vyplněný převážně hlínou s množstvím kamenů stejného původu, ze kterého bylo vystavěno kamenné ohrazení šibenice. Dále se našly zlomky malty, knoflíkářský odpad, zlomky keramiky a skleněných nádob, kovové předměty (srp, nůž, hřebíky), mince (tři denáry Zikmunda III. Vasy z přelomu 16. a 17. století, korutanský fenik a bílý peníz Vladislava II. Jagellonského a Rudolfa II. ze 16. století) a součásti oděvu (zapínání ve formě háčku s očkem, knoflíky). Značnou část výplně vnitřního prostoru šibenice tvořily roztroušené lidské a zvířecí kosti. V anatomickém uspořádání bylo jen několik lidských skeletů a jejich částí (horní i dolní polovina trupu, jednotlivé končetiny). Výjimečný nález představuje neporušený hrob na dně šibenice, ve kterém byl v natažené poloze na zádech uložen chlapec ve věku mezi třinácti až čtrnácti roky (obr. 57). Ve středu dna šibenice se nacházel shluk kamenů, který vymezoval jámu pro dřevěný sloup, přičemž některé z kamenů tvořily utěsnění dna výplně původního kůlu. V okolí šibenice byla provedena sondáž s cílem prověření případného ohrazení celého areálu popraviště, avšak s negativním výsledkem.

Terénním výzkumem byly získány nové poznatky o výkonu hrdelního práva v Bystřici nad Pernštejnem, které mělo město od 15. do 18. století. Keramika získaná z jednotlivých vrstev je datovatelná od přelomu 15. a 16. století po recentní dobu. Mince dovolují zařadit těžiště nálezového souboru do 16. až 17. století.



Obr. 57. Bystřice nad Pernštejnem. Hrob nedospělého jedince (chlapec?) ve věku mezi 13 a 14 roky na dně šibenice. Foto R. Pěnička.

Fig. 57. Bystřice nad Pernštejnem. The grave of juvenile individual (a boy?) aged between 13 and 14 years old at the bottom of the gallows. Photo by R. Pěnička.